

**Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Cyfadran yr Economi a'r Amgylchedd**

**ADFER CYNLLUN GWASANAETH
GORFODI BWYD GWARCHOD Y
CYHOEDD**

2022/2023

**Mark S. Williams
Cyfarwyddwr Corfforaethol ar gyfer yr
Economi a'r Amgylchedd**

**Robert Hartshorn
Pennaeth Gwasanaeth**

Gorfoodaeth Bwyd

CYNLLUN GWASANAETH GORFODI BWYD - 2022/2023

CYNNWYS

Tudalennau		
Rhagair		4
PENNOD 1	Nodau ac Amcanion y Gwasanaeth	4
1.1	Rhagymadrodd	5
1.2	Nodau ac Amcanion	5
1.3	Blaenoriaethau Corfforaethol	6
PENNOD 2	Cefndir	8
2.1	Proffil yr Awdurdod Lleol	8
2.2	Strwythur Trefniadol	8
2.3	Cwmpas y Gwasanaeth Bwyd	12
2.4	Galwadau ar y Gwasanaeth Bwyd	13
2.5	Polisi Gorfodi	15
2.6	Polisi Samplu Bwyd	15
PENNOD 3	Cyflenwi Gwasanaeth	16
3.1	Adeiladau Bwyd	17
3.2	Ymyriadau Diogelwch a Hylendid Bwyd	17
3.3	Ymyriadau Safonau Bwyd	19
3.4	Hylendid Bwyd Cynhyrchu Sylfaenol (Safonau Bwyd)	21
3.5	Ceisiadau Diogelwch a Hylendid Bwyd ar gyfer Gwasanaeth (Cwynion am fwyd)	21
3.6	Cwynion Safonau Bwyd a Cheisiadau Gwasanaeth	21
3.7	Egwyddor Awdurdod Sylfaenol / Awdurdod Cartref	22
3.8	Cyngor i Fusnesau	22

3.9	Samplu Diogelwch a Hylendid Bwyd	24
3.10	Samplu Safonau Bwyd	25
3.11	Rheoli ac Ymchwilio i Achosion a Chlefyddau Trosglwyddadwy sy'n Gysylltiedig â Bwyd	26
3.12	Digwyddiadau Diogelwch Bwyd	26
3.13	Cysylltiad â Sefydliadau eraill	27
3.14	Hyrwyddo Bwyd	27
PENNOD 4	Rheoli Perfformiad	28
4.1	Mesur Perfformiad	28
4.2	Meincnodi	28
PENNOD 5	Adnoddau	29
5.1	Amcangyfrif o Adnoddau Dynol	29
5.2	Amcangyfrifon Ariannol	30
5.3	Dyraniad Staffio	31
5.4	Hyfforddiant	32
PENNOD 6	Asesu Ansawdd	32
6.1	Systemau Ansawdd	32
PENNOD 7	Adolygiad	33
7.1	Adolygiad Cryno	33
ATODIAD I	Cynllun Samplu Hylendid Bwyd 2019/20	35
ATODIAD II	Prosiectau/Arolygon Safonau Bwyd / Cynllun Samplu 2019/20	36

RHAGAIR

Gwnaed penderfyniad gan y Tîm Rheoli Corfforaethol yn ystod mis Chwefror 2020 i adleoli staff Gwarchod y Cyhoedd i ymateb i'r pandemig. Felly, gohiriwyd ymyriadau diogelwch, hylendid a safonau bwyd rhagweithiol ac ni chwblhawyd y gwaith o gyflawni'r cynllun ar gyfer 2019/20. Yn ogystal, ni chynhyrchwyd Cynlluniau Gorfodi Cyfraith Bwyd ar gyfer 2020/21 a 2021/22 gan fod swyddogion yn parhau i gael eu hadleoli i Reoli COVID-19.

Cytunodd yr Uwch Reolwyr, felly, y byddai adolygiad yn erbyn y cynllun a gynhyrchwyd ddiwethaf (2019/20) wedi dyddio, a byddai'n well defnydd o adnoddau i gyflawni yn erbyn y cynllun hwn ar gyfer 2022/23. Cynhelir yr adolygiad ffurfiol nesaf yn 2023.

Dylid nodi nad yw'r anallu i gyflawni'r holl dargedau o fewn cynllun 2019/20 yn fethiant yn y gwasanaeth bwyd ar y cyd. Daethpwyd i benderfyniad ar sail risg i beidio â chwblhau'r targedau o fewn y cynllun, ond i ymateb i'r alwad gan Lywodraeth Cymru ac lechyd Cyhoeddus Cymru i adleoli swyddogion perthnasol mewn ymateb i'r pandemig.

Dylid nodi hefyd bod llawer o safleoedd wedi rhoi'r gorau i fasnachu, a bod rhai wedi cau yn ystod cyfnodau clo ac felly nid oedd angen arolygiad nac ymyriad.

Mae'r trawsnewid i adferiad wedi dechrau. Mae swyddogion yn gweithio tuag at Gynllun Adfer yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) ac yn targedu sefydliadau risg uwch a busnesau newydd yn ogystal â lle mae gwybodaeth yn awgrymu bod risgiau wedi cynyddu/safonau wedi gostwng neu os bernir fel arall bod sefydliad yn flaenoriaeth ar gyfer ymyrraeth oherwydd y risg a achosir. Mae busnesau yr effeithir arnynt gan y gofynion newydd ar labelu alergenau ar gyfer cynnyrch sydd wedi'u rhagbecynnu i'w gwerthu'n uniongyrchol, sy'n berthnasol ers 1 Hydref 2021 hefyd yn cael eu hystyried.

Mae arwyddion cynnar yn dangos bod amodau wedi gwaethygu, o bosibl oherwydd nad ydynt wedi cael eu harolygu ers dros ddwy flynedd a rhai gweithredwyr busnesau bwyd yn torri corneli i arbed arian yn ystod cyfnodau o galedi ariannol. Mae angen cymorth ychwanegol ar fusnesau hefyd i gydymffurfio â gofynion rheoleiddio alergenau newydd. O'r herwydd mae'n cymryd mwy o amser i gwblhau arolygiadau, llythyrau, adroddiadau, hysbysiadau ac mewn rhai achosion bu angen cynnal Ymchwiliadau ffurfiol. Mae hyn yn awgrymu nad yw hunanreoleiddio wedi bod yn effeithiol a bydd tystiolaeth o'r fath yn hanfodol i asesu priodoldeb rhaglen Sicrhau Cydymffurfiaeth Busnesau arfaethedig yr ASB a symudiad tuag at hunanreoleiddio.

CYNGOR BWRDEISTREF SIROL CAERFFILI

CYNLLUN GWASANAETH GORFODAETH BWYD

1. NODAU AC AMCANION GWASANAETH

1.1 Rhagymadrodd

Mae gan yr awdurdod lleol hwn ddyletswydd statudol i orfodi Deddf Diogelwch Bwyd 1990 a Rheoliadau Hyllendid Bwyd (Cymru) 2006.

Mae gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd rôl allweddol o ran goruchwyllo gweithgareddau gorfodi awdurdodau lleol mewn perthynas â materion bwyd ac mae wedi cyhoeddi canllawiau ar gynhyrchu cynlluniau gwasanaeth gorfodi bwyd blynyddol gan awdurdodau lleol.

Mae'r Asiantaeth wedi bod yn rhagweithiol wrth osod a monitro safonau a bydd yn parhau i wneud hynny ac ymgymryd â rôl archwilio mewn perthynas â gweithgareddau gorfodi bwyd.

Dyma'r Cynllun Gwasanaeth Gorfodi Bwyd a luniwyd gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023.

Cymeradwyir y cynllun dan bwerau dirprwyedig gan yr Aelod Cabinet dros Gynllunio a Gwarchod y Cyhoedd ar argymhelliad gan y Pennaeth Gwasanaeth. Fe'i llunnir yn flynyddol a chynhelir adolygiad yn erbyn y rhaglen yn chwarterol ac ar ddiwedd y flwyddyn.

Wrth gynhyrchu'r cynllun hwn, mae'r awdurdod wedi ceisio datblygu ystod o strategaethau, gweithgareddau ac ymyriadau sy'n sicrhau ymagwedd gytbwys at gyflwyno gwasanaethau. Mae'r 'cymysgedd gorfodi' hwn yn ceisio cydbwysu'r angen am raglenni ymyrraeth rhagweithiol â'r angen i hyrwyddo, addysgu a hysbysu busnes a'r cyhoedd.

1.2 Nodau ac Amcanion

Datganiad o Ddiben y Gwasanaeth yw:

“Amddiffyn a gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol ein cymunedau”.

Un o amcanion allweddol y Gwasanaeth yw:

“Gorfodaeth, addysg a chyngor cymesur wedi'i dargedu sy'n atal niwed i iechyd a diogelwch y cyhoedd ac sy'n diogelu buddiannau defnyddwyr a busnesau drwy hyrwyddo amgylchedd masnachu teg”.

Mae'r Gwasanaeth yn cyfrannu at y 4 blaenoriaeth gorfodi cenedlaethol ar gyfer Cymru a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru:

- amddiffyn unigolion rhag niwed a hybu gwella iechyd
- sicrhau diogelwch ac ansawdd y gadwyn fwyd er mwyn lleihau'r risg i iechyd pobl ac anifeiliaid
- hyrwyddo amgylchedd masnachu teg a chyfiawn i ddinasyddion a busnesau
- gwella'r amgylchedd lleol er mwyn dylanwadu'n gadarnhaol ar ansawdd bywyd a hyrwyddo cynaliadwyedd

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn nodi saith Nod Llesiant sy'n dangos y math o Gymru yr ydym am ei gweld.

Mae'r maes gwasanaeth hwn yn cysylltu'n benodol â'r Nodau Llesiant Cenedlaethol canlynol:

- Cymru lewyrchus
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
- Cymru iachach
- Cymru fwy cyfartal
- Cymru o gymunedau cydlynus

O ystyried y pum ffordd o weithio a nodir yn yr egwyddor datblygu cynaliadwy, fel y'i diffinnir yn y Ddeddf, mae ein rhaglenni arolygu a gwyliadwriaeth rhagweithiol yn canolbwyntio ar atal niwed i iechyd a diogelwch y cyhoedd. Rydym yn gorfodi deddfwriaeth i ddiogelu buddiannau defnyddwyr a busnes i hyrwyddo amgylchedd masnachu diogel a theg, ond hefyd yn cynghori ac yn addysgu busnes a'r cyhoedd; cydweithio gyda hwynt i hyrwyddo cydymffurfiaeth a gwella safonau yn yr hirdymor.

1.3 Cysylltiadau â Blaenoriaethau Corfforaethol

Dechreuodd cynllun 'Caerffili a Garem 2018-2023' 5 mlynedd o fis Mai 2018 ac i gefnogi hyn, mae Amcanion Llesiant newydd yr awdurdod lleol wedi'u datblygu a'u cynnwys mewn cynllun corfforaethol ar ei newydd wedd i redeg ar yr un amserlen; 2018-2023.

Mae'r maes gwasanaeth yn cysylltu â'r Amcanion Llesiant canlynol:

- Llesiant 1 - Gwella cyfleoedd addysg i bawb
- Llesiant 5 – Creu Bwrdeistref Sirol sy'n cefnogi Ffordd Iach o Fyw yn unol â'r Egwyddor Datblygu Cynaliadwy yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Llesiant 6 – Cefnogi dinasyddion i aros yn annibynnol a gwella eu lles

Y prif weithgareddau gorfodi bwyd sy'n gysylltiedig â'r blaenoriaethau hyn yw:

- Rhaglenni ymyrraeth bwyd a aseswyd gan risg
- Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd Cymru
- Rhaglenni samplu bwyd
- Ymchwilio i gwynion am fwyd
- Ceisiadau Gwasanaeth Hylendid a Safonau Bwyd
- Gwybodaeth ac addysg i ddefnyddwyr
- Gwybodaeth ac addysg i fasnachwyr
- Darparu hyfforddiant ar gyfer rheoli diogelwch bwyd a safonau bwyd
- Prosiectau samplu bwyd
- Prosiectau bwyd arbennig, arolygon ac ati.
- Egwyddor 'Awdurdod Sylfaenol/Awdurdod Cartref'
- Ymchwilio i glefydau trosglwyddadwy
- Ymchwiliadau i dwyll bwyd

2. CEFNDIR

2.1 Proffil yr Awdurdod Lleol

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yw pedwerydd awdurdod mwyaf Cymru ac mae'n ymestyn o Flaenau'r Cymoedd yn y gogledd i Risga a Chaerffili ger coridor yr M4 yn y de, pellter o tua 40 cilometr. Mae gan y fwrdeistref sirol dros 50 o drefi a phentrefi gwahanol. Mae'r aneddiadau mwy yn cynnwys Caerffili, Coed Duon, Trecelyn, Bargod, Ystrad Mynach, a Rhisga. Mae'r Cyngor yn darparu gwasanaethau ar gyfer 180,795 pobl sy'n byw mewn ardal sy'n ymestyn dros 278km².

O'r 110 o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACEHI) y Cyngor, mae 67% yn y 50% ACEHI mwyaf difreintiedig yng Nghymru. Mae 13 o ACEHI y Cyngor yn y categori 10% mwyaf difreintiedig. Mae crynodiad o ACEHI mwy difreintiedig yng ngogledd y fwrdeistref sirol, ynghyd â phocedi llai mewn mannau eraill, yn enwedig o amgylch tref Caerffili.

Mae tua 1664 o safleoedd bwyd cofrestredig yn y fwrdeistref lle mae bwyd neu ddiod yn cael ei gynhyrchu, ei brosesu, ei storio neu ei werthu.

2.2 Strwythur Trefniadol

2.2.1 Strwythur Aelodau

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu arddull Cabinet o Lywodraeth Leol, yn seiliedig ar fodel Arweinydd a Chabinet. Mae'r Cabinet presennol yn cynnwys:

- Arweinydd y Cyngor
- Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet dros Ffyniant, Adfywio a Newid Hinsawdd
- Aelod Cabinet dros Gynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
- Aelod Cabinet dros Wasanaethau Corfforaethol ac Eiddo
- Aelod Cabinet dros Dai
- Aelod Cabinet dros Addysg a Chymunedau
- Aelod Cabinet dros Briffyrdd a Chludiant
- Aelod Cabinet dros Ofal Cymdeithasol
- Aelod Cabinet dros Wastraff, Hamdden a Mannau Gwyrdd

- Aelod Cabinet Cyllid a Pherfformiad

Mae'r Cabinet yn gyfrifol am orfodi Diogelwch Bwyd a Safonau Bwyd.

Mae Pwyllgor Craffu'r Amgylchedd a Chynaliadwyedd yn goruchwyllo'r gwaith gorfodi Diogelwch Bwyd a chlefydau heintus yn ogystal â'r swyddogaeth Safonau Masnach.

2.2.2 Trefniadaeth y Gyfarwyddiaeth

Mae tîm rheoli corfforaethol a arweinir gan y Prif Weithredwr a thri Chyfarwyddwr yn rheoli'r cyngor o ddydd i ddydd. Darperir gwasanaethau'r Cyngor gan y tair Cyfarwyddiaeth, sef Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai, yr Economi a'r Amgylchedd, ac Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol.

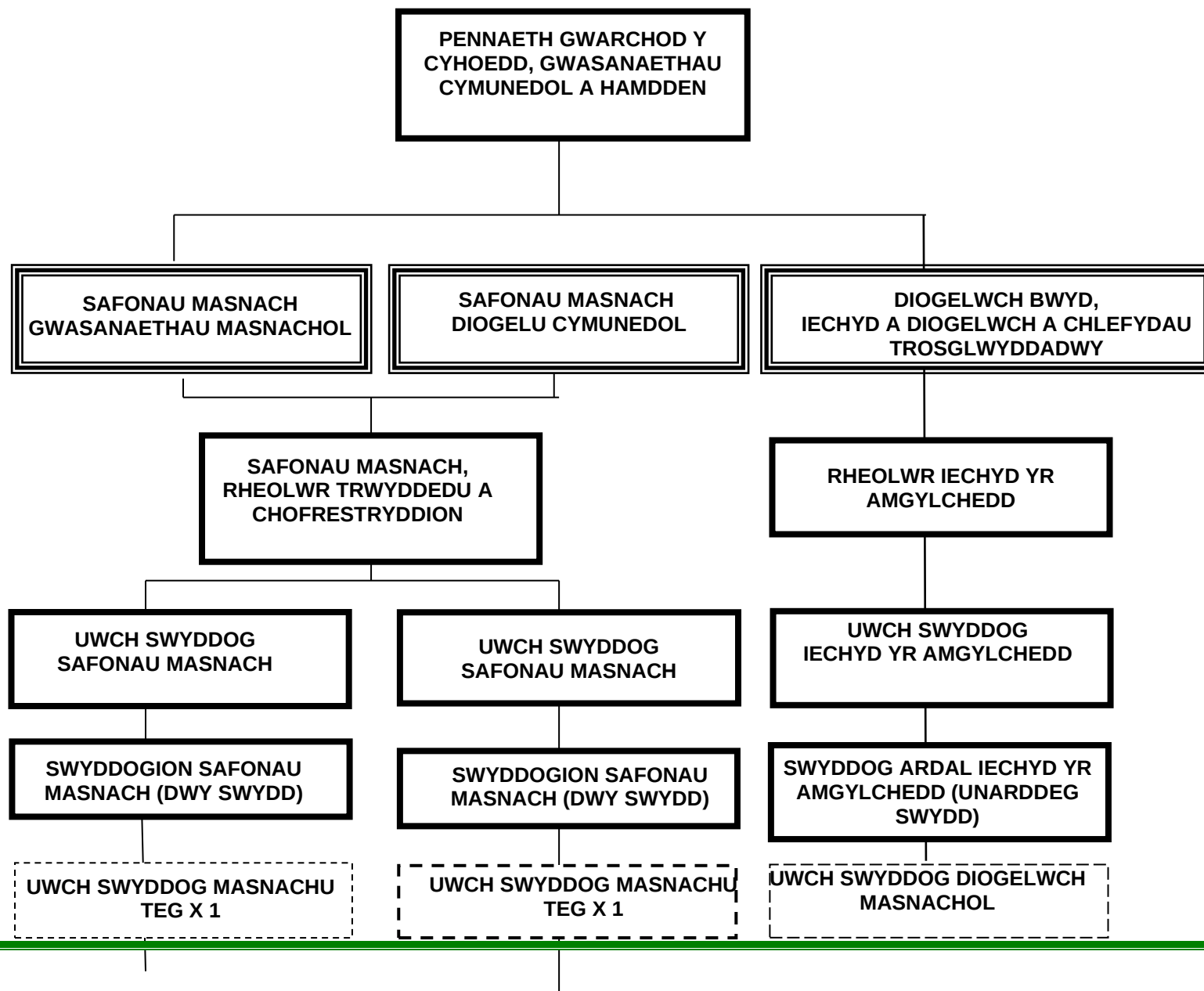
Mae Gwarchod y Cyhoedd, sy'n cynnwys lechyd yr Amgylchedd a Gwasanaethau Safonau Masnach, yn adrodd o fewn Cyfarwyddiaeth yr Economi a'r Amgylchedd. Mae gan Bennaeth Gwarchod y Cyhoedd, Gwasanaethau Cymunedol a Hamdden gyfrifoldeb dirprwyedig am yr holl faterion sy'n ymwneud â Diogelwch a Safonau Bwyd.

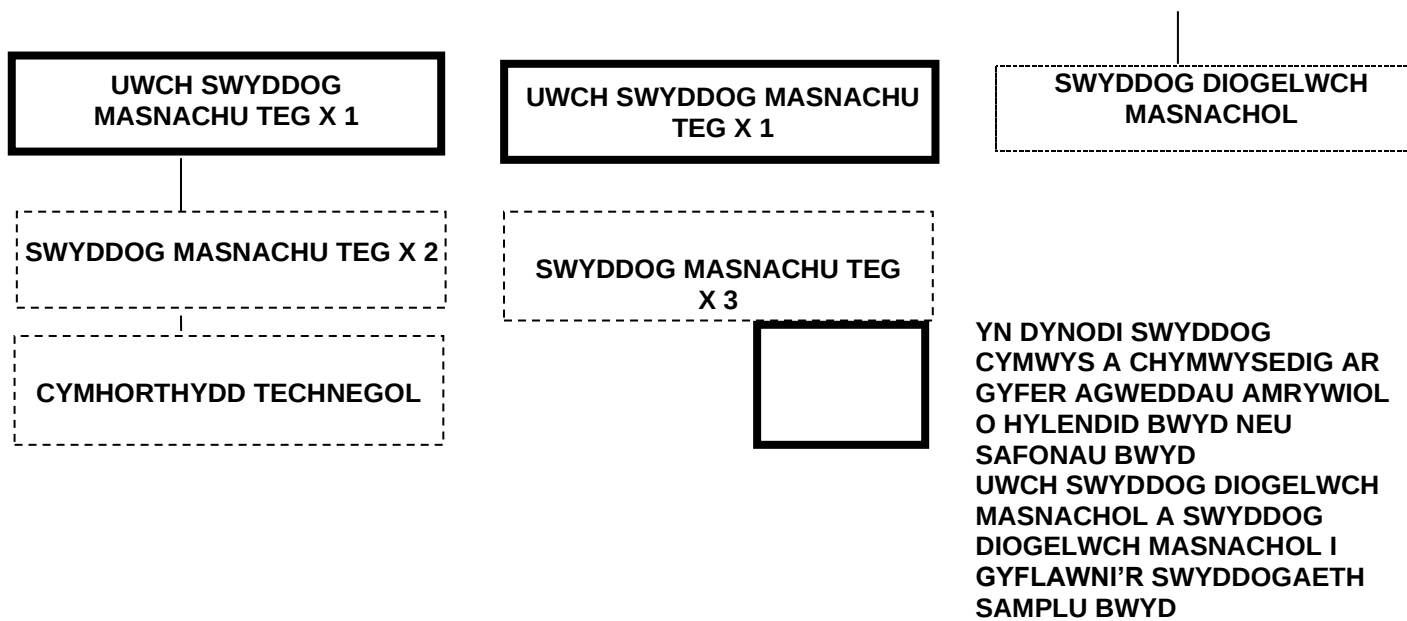
Mae deiliaid swyddi unigol wedi'u dirprwyo'n uniongyrchol i gymryd unrhyw gamau ac arfer swyddogaethau mewn perthynas â Deddf Diogelwch Bwyd 1990, Deddf Ymadael â'r Undeb Ewropeaidd 2018, Rheoliadau Hylendid Bwyd (Cymru) 2006 (a deddfwriaeth briodol arall). Mae rhai swyddogion wedi'u hawdurdodi gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd o dan Ddeddf Diogelu Bwyd a'r Amgylchedd 1985.

Cynhelir gweithgareddau gorfodi bwyd gan Swyddogion lechyd yr Amgylchedd yn y Tîm Diogelwch Bwyd a gweithwyr proffesiynol Safonau Masnach yn y Gwasanaethau Masnachol a'r Timau Diogelu Cymunedol. Dangosir strwythurau'r tri thîm gorfodi yn *Ffigur 1* trosodd.

Ffigur 1

Strwythur Gorfodi Cyfraith Bwyd

2.2.3 Gwasanaethau Allanol

Mae'r canlynol yn darparu gwasanaethau arbenigol :

- **Dadansoddwyr Bwyd**

Mae dau Wasanaeth Dadansoddwr Cyhoeddus yn darparu dadansoddiadau cemegol a ffisegol, archwilio bwyd, samplu, cyngor ar labelu a barn arbenigol:

- Gwasanaethau Gwyddonol Dadansoddwr Cyhoeddus, Valiant Way Wolverhampton WV9 5GB
- Minton Treharne & Davies Ltd **Ystâd Ddiwydiannol Forest Farm, Rhodfa Longwood, Caerdydd, CF14 7HY**

- **Archwilwyr Bwyd**

Darperir archwiliadau bacteriolegol o samplau bwyd a chwynion bwyd gan:

- Iechyd Cyhoeddus Cymru – Labordy Caerdydd, Ysbyty Llandochoau, Heol Penlan, Penarth, Bro Morgannwg, CF64 2XX, Ffôn 029 20715298

- **Contractwyr Arbenigol:**

- Cyflogir yn ôl yr angen

2.3 Cwmpas y Gwasanaeth Bwyd

Mae'r Timau Diogelwch Bwyd a Safonau Masnach yn gyfrifol am gyflawni'r gweithgareddau gwaith canlynol:

- Rhaglen o ymyriadau hylendid bwyd a safonau bwyd
- Cynnal ymyriadau/ailymweliadau rhwng ymyriadau wedi'u rhaglennu lle canfyddir tramgwyddau sylweddol neu ar ôl derbyn gwybodaeth neu gwynion
- Gweithgareddau gorfodi megis rhybuddion, rhybuddion ffurfiol a chau, rhybuddion syml, ac erlyniadau yn unol â Pholisi Gorfodi Gwarchod y Cyhoedd
- Casglu a chyflwyno gwybodaeth am ddigwyddiadau bwyd a gweithgarwch troseddol sy'n ymwneud â bwyd
- Gweithredu rhaglenni samplu bwyd (microbiolegol, cyfansoddiadol a labelu)
- Prosiectau ac arolygon rhagweithiol

- Darparu cyngor a chymorth i fusnesau lleol i'w cynorthwyo i gydymffurfio â deddfwriaeth bwyd
- Ymchwilio i gwynion ac ymateb i geisiadau gwasanaeth
- Ymchwilio i achosion a amheuir ac a gadarnhawyd o glefydau trosglwyddadwy gan gynnwys gwenwyn bwyd mewn cysylltiad â'r Ymgynghorydd Rheoli Clefydau Trosglwyddadwy (CCDC)
- Ymateb i Ddigwyddiadau a Rhybuddion Bwyd yr Asiantaeth Safonau Bwyd fel y bo'n briodol
- Archwilio ac ymateb i geisiadau cynllunio a thrwyddedu mewn perthynas â safleoedd bwyd lle bo'n briodol
- Darparu ac adolygu systemau a gweithdrefnau yn unol â Chytundeb Fframwaith yr ASB
- Gweithredu fel Awdurdod Sylfaenol/Cartref a gweithredu Cytundebau Lefel Gwasanaeth lle bo'n briodol
- Gweithredu Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd Cymru

2.4 Galwadau ar y Gwasanaeth Bwyd

2.4.1 Safleoedd Bwyd

Mae'r Tabl yn adran 3.1 yn dangos nifer a math y safleoedd yn ardal y fwrdeistref sirol.

2.4.2 Adeiladau Cymeradwy

Mae'r tîm Diogelwch Bwyd yn gyfrifol am gymeradwyo ac archwilio safleoedd cynnyrch penodol. Mae'r safleoedd hyn yn cynhyrchu bwydydd risg uchel fel cig a chynhyrchion llaeth, sydd wedyn yn cael eu gwerthu i fanwerthwyr neu arlwywyr. Mae gan yr Awdurdod 11 o sefydliadau o'r fath, sydd angen cryn dipyn o amser swyddogion. O'r 11 hyn, mae 4 wedi'u cymeradwyo'n bennaf ar gyfer cynhyrchion cig, 1 ar gyfer paratodau cig, 1 ar gyfer cynhyrchion llaeth, 2 ar gyfer pacio wyau a 3 ar gyfer storfa oer. Mae cyfranogiad yn cynnwys atgyfeiriadau gan awdurdod cartref, ymchwiliadau i gwynion am fwyd, ymweliadau cynghori, arolygiadau/archwiliadau ac ailymweliadau.

2.4.3 Gwneuthurwyr Mawr

Yn ogystal â'r adeiladau cymeradwy, mae dau wneuthurwr bwyd mawr arall yn y Fwrdeistref Sirol sy'n cynhyrchu bara a byrbrydau sych. Mae yna hefyd 16 o gynhyrchwyr llai yn cynhyrchu amrywiaeth o gynhyrchion bwyd.

2.4.4 Mewnforwyr

Mae dau fewnforiwr yn y Fwrdeistref Sirol.

2.4.5 Amrywiad Tymhorol

Mae un fferm yn lladd dofednod yn dymhorol, yn bennaf ar gyfer masnach y Nadolig.

Mae nifer o ddigwyddiadau awyr agored mawr yn digwydd yn flynyddol yn y fwrdeistref e.e. yr Ŵyl Fwyd a'r Caws Mawr/Caws Bach. Mae'r digwyddiadau hyn yn cynnwys mewnbwn sylweddol gan y ddau dîm.

2.4.6 Amrywiaeth Ddiwylliannol ac Ethnig

Mae nifer y safleoedd bwyd yn y fwrdeistref sirol nad Saesneg yw eu hiaith gyntaf yn gymharol isel, er nad yw'r union ffigwr yn hysbys. Mae fersiynau wedi'u cyfieithu o sawl taflen cyngor busnes a Bwyd Mwy Diogel, Busnes Gwell hefyd ar gael, ac mae cyfieithiad o wybodaeth bellach ar gael ar gais. Mae busnesau hefyd yn cael eu cyfeirio at adnodd alergenau amlieithog ar-lein rhad ac am ddim sydd ar gael mewn 13 o ieithoedd ar wefan Sefydliad Siartredig Safonau Masnach (CTSI).

2.4.7 Cyflenwi Gwasanaeth

Lleolir pob agwedd ar y gwasanaeth bwyd yn Nhŷ Penallta, Parc Tredomen, Ystrad Mynach, CF82 7PG. Mae'r gwasanaeth bwyd ar gael yn ystod oriau swyddfa o 8:30am i 5:00pm, o ddydd Llun i ddydd Iau a 8.30am i 4.30pm ar ddydd Gwener. Y tu allan i oriau swyddfa mae'r awdurdod yn gweithredu gwasanaeth brys 24 awr. Yn ogystal, mae swyddogion yn cynnal ymweliadau ac ymchwiliadau dirybudd ar oriau heblaw'r rhai a restrir uchod.

Mae gwefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn darparu gwybodaeth am y gwasanaethau a ddarperir. Mae yna wybodaeth i fusnesau, manylion y Polisi Gorfodi, y Cynllun Gwasanaeth Bwyd, a'r Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd.

Cyfeiriad y wefan yw:

www.caerffili.gov.uk

Gellir gwneud cwynion yn ymwneud â bwyd dros y rhyngrwyd neu drwy anfon e-bost at:

DiogelwchlechydBwyd@caerffiliy.gov.uk

neu

SafonauMasnach@caerffili.gov.uk

2.5 Polisi Gorfodi

Mae Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd wedi mabwysiadu Polisi Gorfodi cyffredinol ar gyfer ei swyddogaeth reoleiddiol. Mae'n rhoi ystyriaeth lawn i'r Cod Rheoleiddwyr. Mae copi o'r Polisi ar gael yn <http://www.caerffili.gov.uk/>

2.6 Polisi Samplu Bwyd

Mae gan y timau Diogelwch a Safonau Bwyd bolisi Samplu Bwyd ar y cyd. Mae'r polisi'n ystyried y rhesymau amrywiol dros gynnal rhaglenni samplu a'r gwahanol fathau o ddulliau samplu sydd i'w defnyddio.

Cymeradwywyd y polisi gan y Pennaeth Gwarchod y Cyhoedd, Gwasanaethau Cymunedol a Hamdden sydd â phwerau dirprwyedig ar gyfer materion gorfodi yn ymwneud â Diogelwch a Safonau Bwyd.

3. CYFLENWI GWASANAETH

3.1 Adeiladau Bwyd

Mae Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru) yn rhoi'r dewis i awdurdodau bwyd ddefnyddio gwahanol fathau o ymyriadau o dan amgylchiadau penodol. Diffinnir ymyriadau yn y Cod fel gweithgareddau sydd wedi'u cynllunio i fonitro, cefnogi a chynyddu cydymffurfiaeth â chyfraith bwyd o fewn sefydliad bwyd, maent yn cynnwys, ond heb eu cyfyngu i, "reolaethau swyddogol" fel y'u diffinnir yn Erthygl 2(1) o Reoliad y Gymuned Ewropeaidd 882/2004 a gedwir.

Mae rheolaethau swyddogol y gellir eu defnyddio yn cynnwys arolygiadau, arolygiadau rhannol, archwiliadau, gwyliadwriaeth, gwiriadau, ymweliadau monitro a samplu.

Mabwysiadwyd agwedd seiliedig ar risg tuag at ddiogelwch bwyd. Mae pob safle diogelwch bwyd risg uchel yn cael archwiliad/archwiliad llawn er mwyn cyrraedd y targedau a osodwyd yn lleol ac er mwyn rhoi sgôr hylendid bwyd i'r busnes. Gallai safleoedd risg isel fod yn destun arolygiad neu ymyriad arall yn dibynnu a ydynt yn dod o fewn cwrdd y cynllun sgorio hylendid bwyd. Bydd busnesau newydd yn cael asesiad risg er mwyn blaenoriaethu'r rhai risg uchel i'w harchwilio. Dim ond un DP Cenedlaethol sydd ar gyfer diogelwch bwyd ar gyfer 2022/23 - canran y sefydliadau bwyd sy'n 'cydymffurfio'n fras' â deddfwriaeth bwyd.

Mae'r Tîm Diogelwch Bwyd yn gweithredu Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd Cymru sy'n ei gwneud hi'n orfodol i fusnesau arddangos y sgôr hylendid a ddyfarnwyd i'r busnes o 28 Tachwedd 2014. Mae pob busnes o fewn cwmphas y cynllun yn cael sgôr hylendid bwyd yn dilyn arolygiad dirybudd.

Mae'r tîm hefyd yn cynnig cymorth i fusnesau sydd â sgôr hylendid bwyd gwael. Mae hyn ar ffurf ymweliadau hyfforddi i'w helpu i wella eu harferion a datblygu system rheoli diogelwch bwyd, a ddylai yn ei dro wella'r sgôr hylendid bwyd a ddyfarnwyd.

Mae ymyriadau Safonau Bwyd yn cael eu cynnal gan swyddogion cymwysedig bwyd yn y Gwasanaeth Safonau Masnach. Eleni canolbwyntir ar gerrig milltir y Cynllun Adfer. Mae Safonau Masnach yn wasanaeth rheng flaen ymatebol sy'n galw'n fawr ac yn dal i ymdrin â blaenoriaethau sy'n cystadlu â'i gilydd o ganlyniad i'r pandemig. Fel y cyfryw, efallai y bydd adegau pan fydd angen gwroddi wrth ddarparu gwasanaethau, er enghraifft pan fydd adnoddau'n cael eu dargyfeirio tuag at orfodi a arweinir gan wybodaeth, digwyddiadau mawr sy'n effeithio ar y gwasanaeth, prosiectau arbennig ac ymchwiliadau troseddol.

Mae'r gofynion ar y gwasanaeth bwyd yn amrywio o flwyddyn i flwyddyn wrth i eiddo agor a chau. Darperir dadansoddiad o'r categorïau o safleoedd bwyd sydd wedi'u lleoli yn y fwrdeistref sirol, yn amodol ar reoliad cyfraith bwyd (ar 1 Ebrill 2022) trosodd.

Categorïau o eiddo bwyd sy'n masnachu ym Mwrdeistref Sirol Caerffili 2022/23

Math o Adeilad	Hylendid Bwyd	Safonau Bwyd
Prif Gynhyrchwyr	11	14
Cynhyrchwyr/Pacwyr	44	44
Mewnforwyr/Allforwyr	2	2
Dosbarthwyr/Cludiant	23	21
Archfarchnadoedd	35	35
Manwerthwyr Bychain	253	253
Manwerthwr Arall	79	79
Bwyty/Caffi/ Ffreutur	204	204
Gwesty	12	12
Tafarn/Clwb	226	226
Siopau Tecawê	191	191
Adeiladau Gofalu	239	239
Ysgol/Coleg	95	95
Uned Fwyd Symudol	490	490
Tai Bwyta / Arlwywyr Eraill	195	195
Cyfanswm	2099	2100

3.2 Ymyriadau Diogelwch a Hylendid Bwyd

Mae'r ymyriadau sydd i fod i ddigwydd ar gyfer 2022/23 i'w gweld isod:
Caiff yr ymyriadau eu cyflawni yn erbyn y cerrig milltir a nodir yng Nghynllun Adfer yr ASB.

Ymyriadau â Sgorio Risg

Categori	Amllder	Cyfanswm Nifer yr Adeiladau	Ymyriadau i'w cyflawni	Disgwyliadau Cynllun Adfer yr ASB
A	6 mis	3	6	6
B	12 mis	59	59	59
C	18 mis	691	601	601
Cyfanswm risg uchel		753	666	666
D	2 flynedd	186	172	4 Ddim yn cydymffurfio'n fras
E	Ymyriadau bob 3 blynedd neu Strategaeth Orfodi Amgen	571	514	
Cyfanswm risg isel		757	686	4
Rhaglen o'r tu allan		446	-	
Heb sgôr		177	177	
Cyfanswm arall		623	177	-
Cyfanswm		2133		

Mae arolygiadau wedi'u grwpio'n ddaearyddol am resymau economi. Ar hyn o bryd mae 11 o sefydliadau bwyd cymeradwy yn y fwrdeistref sirol. O'r rhain, mae 11 wedi'u cymeradwyo ar gyfer Cynhyrchion Wyau, 1 ar gyfer Cynhyrchion Llaeth, 3 fel storfeydd oer, 1 ar gyfer Paratodau Cig a Chynhyrchion Cig a 4 ar gyfer Cynhyrchion Cig a Physgod.

Gall gwyro oddi wrth y rhaglenni a amlinellir uchod ddigwydd mewn ymateb i ddigwyddiadau bwyd mawr ee achosion/digwyddiadau gwenwyn bwyd, ymchwiliadau i dwyll bwyd; prosiectau arbennig a gyfeiriwyd gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd; deddfwriaeth newydd ac ati.

Er mwyn penderfynu a oes angen ail ymweliad, rhoddir ystyriaeth i'r canlynol:

- a) Nifer a difrifoldeb y terseddau,
- b) Parodrwydd y perchennog i gydymffurfio,
- c) Materion yn ymwneud â diogelu iechyd y cyhoedd, a
- d) Safle y dyfarnwyd sgôr hylendid bwyd o 2 neu lai iddynt

3.3 Ymyriadau Safonau Bwyd

Mae ymyriadau Safonau Bwyd yn sefydlu a yw gofynion cyfreithiol sy'n ymwneud ag ansawdd, cyfansoddiad, labelu, cyflwyniad, hysbysebu a deunyddiau neu eitemau mewn cysylltiad â bwyd yn cael eu bodloni. Maent hefyd yn ceisio canfod unrhyw weithgarwch twyll bwyd anghyfreithlon.

Mabwysiadwyd ymagwedd seiliedig ar risg at Safonau Bwyd mewn perthynas â phob busnes. Mae'r gwasanaeth yn ceisio hyrwyddo dull cyson ac effeithiol o ymyrryd a gorfodi rheoleiddio. Mae'n canolbwyntio ar atal yn hytrach na gwella ac mae'n rhagweithiol wrth gymryd camau cadarn yn erbyn y rhai sy'n torri'r gyfraith, yn ymddwyn yn anghyfrifol, neu lle mae risg uniongyrchol i iechyd a diogelwch.

Eleni bydd ymyriadau'n cael eu blaenoriaethu yn unol â Chynllun Adfer yr Asiantaeth Safonau Bwyd. Bydd safleoedd â sgôr risg 'uchel' yn cael arolygiad llawn a bydd 'busnesau newydd' yn flaenoriaeth ar gyfer ymyrraeth. Bydd safleoedd a all gyflenwi cynhyrchion sydd wedi'u rhagbecynnu i'w gwerthu'n uniongyrchol hefyd yn ystyriaeth o ran asesu effaith gofynion labelu alergenau newydd a ddaeth i rym ym mis Hydref 2021. Lle mae adnoddau ar gael, ein nod yw cynnal ymyriadau mewn sefydliadau risg is gan flaenoriaethu'r ymyriadau hyn yn unol â'r Cod Ymarfer a chan ystyried yr hyblygrwydd o ran y math o ymyriad a wneir.

Mae'r ymyriadau â sgôr risg Safonau Bwyd a ddisgwylir ar 1 Ebrill 2022 wedi'u dangos dros y dudalen yn ogystal â'r disgwyliadau a nodir yng Nghynllun Adfer Covid-19 Awdurdodau Lleol yr ASB.

Ymyriadau Sgorio Risg Safonau Bwyd i'w cynnal ar 1 Ebrill 2022

Proffil Risg	Amllder	Cyfanswm Nifer yr Adeiladau	Ymyriadau i'w cyflawni	Disgwyliadau Cynllun Adfer yr ASB
A (Uchel)	O leiaf bob 12 mis	12	12	12
B (Canolig)*	O leiaf bob 24 mis	563	440	-
C (Isel)*	Gorfodaeth Amgen Strategaeth neu ymyrraeth bob 5 mlynedd	974	520	-
		1549	972	
Rhaglen y tu allan		446		
Heb sgôr		106	106	>106
Cyfanswm arall		552	106	
Cyfanswm		2101	1078	

* Lle mae sefydliad yn cael ei ystyried yn flaenoriaeth oherwydd y risg a berir neu oherwydd y gofynion newydd ar labelu alergenau ar gyfer bwyd sydd wedi'i ragbecynnu i'w werthu'n uniongyrchol bydd y sefydliad hwnnw hefyd yn destun ymyriad.

3.4 Hylendid Bwyd - Cynhyrchu Sylfaenol (Safonau Bwyd)

Nod Rheoliad yr UE (CE) Rhif 852/2004 a Dargedir ar hylendid bwydydd yw sicrhau bod y rheolaethau ledled y gadwyn fwyd yn cael eu cryfhau. Mae hylendid bwyd ar lefel cynhyrchu sylfaenol yn cael ei orfodi fel rhan o swyddogaeth Safonau Bwyd. Yn ymarferol mae Swyddogion Iechyd Anifeiliaid sydd â chymwysterau priodol yn gorfodi'r ddeddfwriaeth hon yn ystod ymyriadau mewn safleoedd amaethyddol.

3.5 Ceisiadau Diogelwch a Hyllendid Bwyd am Wasanaeth (Cwynion Bwyd)

Ymchwilir i geisiadau am wasanaeth mewn perthynas â bwydydd yn unol â'r weithdrefn Cwynion Bwyd a Chod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru). Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili yn gweithredu fel awdurdod cartref i nifer o gynhyrchwyr bwyd sydd wedi'u lleoli yn yr ardal ac felly'n ymchwilio i gwynion yr honnir eu bod yn codi o'r safleoedd hynny, yn aml iawn ar ran awdurdodau lleol eraill. Ymchwilir i gwynion am fwyd hefyd pan fyddant yn gysylltiedig â safleoedd eraill yn y fwrdeistref sirol. Ymchwilir hefyd i gwynion yn ymwneud â hylendid busnesau bwyd.

Mae manylion yr holl geisiadau am wasanaethau yn cael eu cofnodi ar gronfa ddata APP.

Rhagwelir y bydd mwy na 125 o geisiadau am wasanaeth yn ymwneud â bwydydd a hylendid bwyd yn cael eu derbyn yn flynyddol.

Yn ogystal, cynhelir tua 90 o ymweliadau cynghori bob blwyddyn ag amrywiaeth o fusnesau i roi cyngor ar osodiad a dyluniad ac arferion a gweithdrefnau diogelwch bwyd.

3.6 Cwynion Safonau Bwyd a Cheisiadau Gwasanaeth

Mae Cwynion a Cheisiadau Gwasanaeth ynghylch Safonau Bwyd yn cael eu cofnodi ar gronfa ddata APP.

Gweithredir cwynion Safonau Bwyd yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r gwasanaeth a amlinellir yn y Llawlyfrau Ansawdd a Chod Ymarfer Cyfraith Bwyd (Cymru).

Ymatebir i gwynion yn ymatebol a chan ddibynnu ar y cwynion a ddaw i law. Amcangyfrifir y bydd y gwasanaeth Safonau Bwyd yn delio â rhwng 40 a 50 o gwynion yn seiliedig ar dueddiadau'r flwyddyn ddiwethaf.

Mae'r gwasanaeth Safonau Bwyd hefyd yn ymateb i geisiadau gan Weithredwyr Busnesau Bwyd am gyngor ac arweiniad i'w cynorthwyo i gydymffurfio â'r lluo o ddeddfwriaeth safonau bwyd. Mae'r ceisiadau'n eang ac yn amrywio o ran cynnwys a chymhlethdod.

3.7 Egwyddor Awdurdod Sylfaenol / Cartref

Mae'r awdurdod hwn wedi ymrwymo i'r Egwyddor Awdurdod Sylfaenol/Cartref ac mae'n gweithredu fel Awdurdod Cartref ar gyfer 8 o gynhyrchwyr bwyd yn y fwrdeistref sirol. Mae pump o'r busnesau hyn wedi llofnodi Cytundebau Awdurdod Cartref ffurfiol. Mae'r rhain yn cael eu cydnabod fel cwmnïau Awdurdod Cartref Rhagweithiol.

Nid yw busnesau bwyd eraill yn yr ardal yn cael eu cydnabod yn ffurfiol fel busnesau Awdurdod Cartref ond bydd yr awdurdod yn gweithredu fel Awdurdod Cartref mewn perthynas â cheisiadau am wasanaeth gan y cwmni neu awdurdod gorfodi arall. Mae'r rhain yn cael eu cydnabod fel busnesau Awdurdod Cartref Ymatebol.

Mae'r cytundebau rhagweithiol yn nodi y cynhelir cyfarfodydd gyda chynrychiolwyr cwmnïau o leiaf unwaith y flwyddyn, neu pan fo angen, er mwyn darparu'r canllawiau diweddaraf, cyngor ar ddeddfwriaeth newydd neu dueddiadau sy'n dod i'r amlwg, ac ati.

Bydd yr Awdurdod yn ystyried cymryd rhan yn y Cynllun Awdurdod Sylfaenol os bydd busnes yn cysylltu â'r Awdurdod. Hyd yma nid oes unrhyw fusnes wedi cysylltu â'r Awdurdod.

3.8 Cyngor i Fusnesau

Mae'r awdurdod hwn yn ymateb i bob cais am wasanaeth a gwybodaeth ac fe'u darperir yn rhad ac am ddim. Mae swyddogion yn ymdrechu i ddarparu'r wybodaeth orau a mwyaf cyfredol sydd ar gael.

Mae'r wefan yn darparu gwybodaeth i'r cyhoedd a masnachwyr yn:

www.caerffili.gov.uk

Pan fydd deddfwriaeth a chanllawiau newydd ac ati ar gael, darperir gwybodaeth i'r grwpiau targed mwyaf priodol yn y modd mwyaf effeithiol, e.e. seminarau masnach, post-dafladau, e-byst, datganiadau i'r wasg a chyfryngau cymdeithasol ac ati.

Diogelwch a Hylendid Bwyd

Rhoddir gwybodaeth a chyngor ar ddiogelwch a hylendid bwyd yn ystod pob ymyriad diogelwch bwyd. Darperir adroddiadau arolygu yn dilyn pob ymyriad, ac yn ogystal â manylu ar dramgwyddau a gofynion cyfreithiol, darperir gwybodaeth hefyd yn ymwneud â chyngor arfer gorau.

Manteisir ar bob cyfle i hyrwyddo cyflwyno a defnyddio Dadansoddi Peryglon a Phwynt Rheoli Critigol (HACCP) mewn safleoedd bwyd. Rhoddir y dewis i weithredwyr busnesau bwyd (FBO) ddefnyddio amryw o Systemau Rheoli Diogelwch Bwyd gan gynnwys Bwyd Mwy Diogel, Busnes Gwell (SFBB).

Sicrheir bod gwybodaeth ar gael i fusnesau gael mynediad at gyrsiau hyfforddi, megis y cyrsiau hylendid bwyd lefel 2 a 3, a gynhelir gan ddarparwyr gwasanaethau lleol.

Rhoddir gwybodaeth a chyngor ar y Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd i fusnesau yn ystod ymyriadau ac mae manylion hefyd ar gael ar y wefan. Mae busnesau newydd hefyd yn cael gwybodaeth pan fyddant yn cyflwyno cofrestriad bwyd. Mae busnesau sydd wedi cael Sgôr Hylendid Bwyd 5 yn cael eu hyrwyddo trwy gyfryngau cymdeithasol.

Rhagwelir y bydd tua 250 o geisiadau am gyngor ar ddiogelwch bwyd yn cael eu derbyn yn flynyddol.

Safonau Bwyd

Rhoddir gwybodaeth a chyngor ar Safonau Bwyd yn rheolaidd hefyd yn ystod ymyriadau Safonau Bwyd ac mae swyddogion yn darparu adroddiadau arolygu ar ôl pob ymweliad rheolaeth swyddogol. Mae'r adroddiad yn cynnwys canlyniad y rheolaeth bwyd swyddogol, yn nodi achosion o ddiffyg cydymffurfio yn ogystal â chyngor a chanllawiau.

Mae busnesau hefyd yn cael eu cyfeirio at amrywiol ffynonellau gwybodaeth, gan gynnwys Safonau Masnach Cymru, canllawiau ac adnoddau hyfforddi'r ASB, y Business Companion, CTSI a Chanolfan Diwydiant Bwyd ZERO2FIVE, ym Mhrifysgol Metropolitan Caerdydd sy'n darparu cymorth technegol, gweithredol a masnachol i fusnesau bwyd a diod.

Mae Safonau Masnach yn parhau i dderbyn ceisiadau am wasanaeth mewn perthynas â Safonau Bwyd. Mae hyn yn amrywio o ymholiadau syml i rai sydd angen cyngor technegol cymhleth. Mae'r gwasanaeth yn cynghori cynhyrchwyr mawr, cwmnïau rhyngwladol, busnesau bach/micro sy'n masnachu o gartref, ar-lein ac mewn digwyddiadau dros dro yn ogystal â Gwasanaethau Arlwyio mewnol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Mae'r cyngor sydd ei angen yn aml o natur gymhleth a/neu newydd.

3.9 Samplu Diogelwch Bwyd a Hylendid

Ymgwymerir â samplu gan y Tîm Diogelwch Bwyd (gwyliadwriaeth ac wedi'i dargedu) i ddiogelu iechyd y cyhoedd ac i wella ansawdd microbiolegol bwyd.

Mae'r rhaglen samplu yn cynnwys:

- a) Rhaglenni Fforwm Microbiolegol Bwyd Cymru;
- b) Adeiladau cymeradwy;
- c) Rhaglenni Asiantaeth Diogelwch Iechyd y Deyrnas Unedig / Iechyd Cyhoeddus Cymru;
- d) Samplu ar sail risg;
- e) Arwain ar wybodaeth;
- f) Bwydydd wedi'u mewnfurio.

Mae'r rhaglen samplu ragweithiol yn seiliedig ar ddyraniad ariannol gan lechyd Cyhoeddus Cymru. Mae gan Gaerffili ddyraniad o £13,525.

Mae'r Tîm Diogelwch Bwyd yn chwarae rhan weithredol yn Fforwm Microbiolegol Bwyd Cymru. Prif gryfderau'r Fforwm yw'r gallu i gynhyrchu rhaglen samplu bwyd gydgysylltiedig ar gyfer Cymru gyfan, sy'n caniatáu safoni protocolau, cronni data a rhannu gwybodaeth sy'n deillio ohoni.

Ymgwymerir â samplo wedi'i raglennu'n wythnosol oni bai bod amgylchiadau'n nodi'n wahanol. Bydd canlyniadau samplau anffafriol yn gofyn am ymweliadau dilynol/camau gweithredu.

Gellir cyflwyno samplau mewn cysylltiad â chwynion ac achosion honedig o wenwyn bwyd i'r labordy ar unrhyw adeg.

Mae samplau microbiolegol yn cael eu cyflwyno i Archwiliwr Bwyd yn lechyd Cyhoeddus Cymru, Labordy Caerdydd. Cyflwynir samplau allanol a chemegol ac ati i'r Dadansoddwr Cyhoeddus.

Rhagwelir y bydd y gwasanaeth yn samplu dros 450 o gynhyrchion yn 22/23. Mae cynllun samplu sy'n amlinellu'r llwyth gwaith ar gyfer 2022/23 wedi'i ddyfeisio, ac mae wedi'i atodi yn Atodiad 1. Mae'r samplau sy'n deillio o gwynion yn gwbl ymatebol ac felly mae'r ffigur amcangyfrifedig o 5 yn seiliedig ar dueddiadau'r flwyddyn flaenorol.

3.10 Samplu Safonau Bwyd

Cynhelir samplo Safonau Bwyd (ar fenter ac wedi'i dargedu) i sicrhau bod bwyd yn ddiogel a dyna'r hyn y mae'n ei ddweud ydyw.

Mae'r rhaglen samplu yn cynnwys:

- Prosiectau'r ASB/Safonau Masnach Cymru/Grŵp Bwyd Rhanbarthol
- Samplau Awdurdod Cartref
- Samplau menter seiliedig ar risg a arweinir gan wybodaeth
- Samplau Arlwyo/Caffael CBSC
- Bwyd wedi'i fewnforio yn ôl yr angen

Mae samplau heb eu rhaglennu (samplau cwyn/menter) yn cael eu cyflwyno i'r Dadansoddwr Cyhoeddus o bryd i'w gilydd. Mewn rhai amgylchiadau efallai y bydd angen i samplau gael eu harchwilio gan arbenigwr annibynnol. Mae'r samplau sy'n deillio o gwynion yn ymatebol ac yn cael eu cymryd yn unol â barn broffesiynol y swyddog.

Cymerir samplau sgrinio fel mater o drefn er mwyn gwirio honiadau cyfansoddol neu labelu, yn enwedig o ran dilysrwydd alcohol yn ystod yr arolygiad o safleoedd trwyddedig.

Gallai canlyniadau sampl anffafriol arwain at y camau gweithredu canlynol:

- Cyngor ac arweiniad i fasnachwyr
- Atgyfeiriad Awdurdod Sylfaenol/Awdurdod Cartref
- Gweithgarwch samplu pellach a/neu gamau gorfodi

Cynhelir unrhyw ymchwiliad dilynol yn unol â Llawlyfrau Ansawdd a Pholisi Gorfodi'r awdurdod.

Mae Prosiectau Safonau Bwyd/Arolwg a Chynllun Samplu sy'n amlinellu'r gweithgaredd Samplu arfaethedig ar gyfer 2022/23 ynghlwm yn Atodiad 2.

3.11 Rheoli ac Ymchwilio i Achosion a Chlefydau Trosglwyddadwy sy'n Gysylltiedig â Bwyd

Mae gan yr awdurdod Gynllun Rheoli Achosion sy'n dilyn y fframwaith a sefydlwyd yng Nghynllun Rheoli Achosion Cymru y cytunwyd arno gan Gyfarwyddwyr Diogelu'r Cyhoedd Cymru. Diweddarwyd y cynllun cenedlaethol yn 2020 i ymgorffori gweithdrefnau sy'n berthnasol i Reoli Covid. Bydd y Cynllun Cenedlaethol yn cael ei adolygu yn 2023 a bydd adolygiad llai manwl yn cael ei gynnal yn ystod haf 2022; mae Swyddog o CBSC Caerffili ar y panel adolygu. Bydd Cynllun Caerffili yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau yn ddiweddarach yn 2022 i sicrhau ei fod yn cyd-fynd â'r cynllun cenedlaethol.

Pennaeth Diogelu'r Cyhoedd, Mae gan y Gwasanaethau Cymunedol a Hamdden gyfrifoldebau am y swyddogaethau Rheoli Clefydau Trosglwyddadwy a Rheoli Achosion, er yn ymarferol mae'r swyddogaeth hon wedi'i datganoli i Reolwr Iechyd yr Amgylchedd/Uwch Swyddog Iechyd yr Amgylchedd/Swyddog Arweiniol Clefydau Trosglwyddadwy a'r Tîm Diogelwch Bwyd. Mae gan yr Awdurdod Swyddog Arweiniol ar gyfer Clefydau Trosglwyddadwy sy'n mynychu rhaglen hyfforddi Swyddogion Arweiniol; mae swyddogion ychwanegol hefyd yn mynychu'r hyfforddiant pan fydd lleoedd ar gael.

Mae'r awdurdod hwn yn ymchwilio i bob achos o wenwyn bwyd a gadarnhawyd ac amheuaeth o wenwyn bwyd yr adroddir amdano. Mae trefniadau priodol ar waith i gysylltu ag awdurdodau iechyd ac asiantaethau cysylltiedig eraill. Mae'r awdurdod hwn yn derbyn hysbysiadau trwy Tarian ac hefyd yn uniongyrchol gan feddygfeydd teulu, ac aelodau'r cyhoedd. Mae'r holl gofnodion achos yn cael eu cofnodi ar gronfa ddata Tarian.

Mae swyddogion yn ymchwilio i bob achos yr adroddir amdano drwy sgysiau/ymweliadau ffôn ac eithrio *Campylobacter*, lle ymchwilir trwy holiadur post.

Rhagwelir y bydd tua 366 o hysbysiadau o glefydau trosglwyddadwy yn cael eu derbyn a'u hymchwilio'n flynyddol.

3.12 Digwyddiadau Diogelwch Bwyd

Mae gan bob swyddog bwyd fynediad i'r Rhyngrwyd a chyfleusterau e-bost. Mae manylion cyswllt yr holl swyddogion wedi'u hanfon ymlaen at yr Asiantaeth Safonau Bwyd, gan ganiatáu cyfathrebu uniongyrchol ar gyfer dosbarthu rhybuddion bwyd ac ati.

Os bydd Swyddogion yn amau neu wedi cadarnhau bod digwyddiad bwyd yn debygol o, neu wedi tarddu o'r tu mewn i'r fwrdeistref sirol, bydd camau priodol yn cael eu cymryd yn unol â'r weithdrefn Digwyddiadau a Pheryglon Bwyd.

Cedwir Rhybuddion Bwyd ar gyfer Gweithredu a manylion y camau a gymerwyd.

Rhagwelir y bydd yr awdurdod yn derbyn tua phum hysbysiad digwyddiad bwyd bob blwyddyn y mae angen gweithredu arnynt.

Mae'r timau hylendid a safonau bwyd yn cymryd honiadau o dwyll bwyd o ddifrif a byddant yn cynnal ymchwiliadau yn ôl yr angen. Mae unrhyw gudd-wybodaeth a dderbynnir yn cael ei chofnodi a'i dosbarthu i'r Uned Troseddau Bwyd Cenedlaethol. Mae'r awdurdod hefyd wedi arwyddo'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth rhwng Cyfarwyddwyr Diogelu'r Cyhoedd Cymru (DPPW) a'r Uned Troseddau Bwyd Cenedlaethol.

3.13 Cyswllt â Sefydliadau Eraill

Mae cyswllt agos yn bodoli rhwng y ddau ar hugain o awdurdodau lleol yng Nghymru drwy Gyfarwyddwyr Diogelu'r Cyhoedd Cymru (DPPW), ei Grwpiau Safonau Bwyd ac Iechyd yr Amgylchedd a'u Paneli Arbenigol.

Mae dau Banel yn ymdrin yn benodol â materion bwyd, y Panel Arbenigwyr Diogelwch Bwyd a Grŵp Safonau Bwyd a Labelu Cymru. Cynrychiolir yr awdurdod ar y Panel Arbenigwyr Diogelwch Bwyd, Fforwm Microbiolegol Bwyd Cymru (WFMF) a Grŵp Safonau Bwyd a Labelu Safonau Masnach Cymru. Mae swyddogion hefyd yn cymryd rhan weithredol yng Ngrŵp Gorchwyl Diogelwch Bwyd De-ddwyrain Cymru, Grŵp Llywio'r Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd, a Grŵp Bwyd Gwent Fwyaf. Mae swyddogion bwyd hefyd yn mynychu Grŵp Cyswllt Clefydau Trosglwyddadwy De-ddwyrain Cymru a'r Panel Arbenigol ar Glefydau Trosglwyddadwy.

Cedwir cysylltiad agos â'r Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB), y Dadansoddwr Cyhoeddus, Iechyd Cyhoeddus Cymru, a'r Ganolfan Arolygu Clefydau Trosglwyddadwy (Cymru).

Mae swyddogion hefyd yn cysylltu â sefydliadau eraill fel yr Uned Genedlaethol Troseddau Bwyd, Mewnffudo'r Swyddfa Gartref, Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan ac Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) pan fo angen.

Mae rhwydweithiau ymgynghori ffurfiol wedi'u sefydlu o fewn yr Awdurdod mewn perthynas â chynllunio a rheoli adeiladu, Grŵp Cynghori Diogelwch Digwyddiadau a cheisiadau am drwydded gan gynnwys Masnachu ar y Stryd a Hysbysiadau Digwyddiad Dros Dro.

3.14 Hyrwyddo Bwyd

- Bydd Swyddogion Diogelwch Bwyd yn parhau i dargedu arlwywyr ynghylch pwysigrwydd systemau Rheoli Diogelwch Bwyd.
- Bydd Swyddogion Diogelwch Bwyd yn parhau i hyrwyddo a chymryd rhan yn y Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd.
- Bydd y timau'n cymryd rhan mewn wythnosau Diogelwch Bwyd ac Ymwybyddiaeth Alergedd.
- Bydd pob swyddog yn parhau i hybu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r ddeddfwriaeth sy'n ymwneud ag alergeddau bwyd. Mae hyn yn cynnwys ymgyrchoedd postio, dosbarthu posterï amlieithog a chyfeirio pobl at ganllawiau ar alergenau ac adnoddau ar-lein.
- Bydd y ddau dîm yn parhau i bostio gwybodaeth ar wefan, a chyfrifon Facebook a Twitter Caerffili, a chyhoeddi erthyglau amserol a phynciol yn "Newyddion" Caerffili a'r wasg leol gan gynnwys canlyniadau unrhyw erlyniadau.
- Manteisir ar gyfleoedd, pryd bynnag y bo modd, i hybu hylendid bwyd, safonau bwyd a bwyta'n iach. Cyflawnir hyn trwy ddosbarthu gwybodaeth gan gynnwys taflenni a phosterï a chyfeirio pobl at ddeunyddiau ar-lein ac adnoddau hyfforddi.
- Cynhelir sgysiau ar faterion bwyd i sefydliadau a grwpiau unigol ar gais.

Os cynhelir unrhyw weithgaredd hyrwyddo bwyd byddwn yn ystyried cynnal gwerthusiad priodol o'r prosiect hwnnw er mwyn asesu ei effeithiolrwydd.

4. RHEOLI PERFFORMIAD

4.1 Mesur Perfformiad

Mae'r timau Diogelwch Bwyd a Safonau Masnach wedi datblygu'r system rheoli perfformiad gadarn ganlynol:

- Mae monitro perfformiad yn erbyn y cynllun hwn yn cael ei adrodd yn chwarterol trwy Adroddiad Perfformiad y Gyfarwyddiaeth.
- Cyn y pandemig roedd perfformiad Safonau Bwyd yn cael ei fonitro'n chwarterol yng nghyfarfodydd Tîm Rheoli Safonau Masnach. Bydd hwn yn cael ei adfer ar gyfer y flwyddyn ariannol o 2022/23 ymlaen.
- Ymgymherir yn rheolaidd â phennu targedau ar gyfer gwelliant, yn erbyn Safonau Ymarfer Iechyd yr Amgylchedd a Dangosyddion Perfformiad Lleol Cymru. Ni fydd meincnodi yn erbyn safonau ymarfer yn cael ei wneud yn ystod 2022/23.
- Rhaglen o Adolygiadau Datblygiad Personol, a gynhelir yn flynyddol ar gyfer yr holl staff trwy gyfarfodydd adolygu "My Time Extra" a chyfnewid ffurflenni.

4.2 Meincnodi

Dangosyddion Perfformiad

Ni fydd ymarferion meincnodi yn cael eu cynnal yn ystod 2022/23. Bydd yr holl adnoddau sydd ar gael yn cael eu targedu tuag at gyflawni'r Cynllun Adfer.

O ran Dangosyddion Strategol Cenedlaethol Cymru ar gyfer 2021-22, PPN/009 – mae canran y safleoedd bwyd sy'n cydymffurfio'n fras yn gosod perfformiad Caerffili ar 86%.

Mae hyn yn ostyngiad o'r adroddiad blaenorol o 96%.

5 ADNODDAU

5.1 Amcangyfrif o Adnoddau

Mae cyllideb ychwanegol i gynyddu adnoddau staff yn y Timau Iechyd yr Amgylchedd a Safonau Masnach wedi'i darparu o 2022/23 ymlaen. Mae hyn wedi arwain at gynnydd yn yr adnodd Iechyd yr Amgylchedd sy'n gysylltiedig â chyflawni'r cynllun hwn ond nid mewn perthynas â Safonau Bwyd. Nid oes gan y swyddogion newydd olaf hyn gymwysterau bwyd. Amcangyfrifir yr adnoddau staff fel a ganlyn:-

Darperir cyfanswm Cyfwerth ag Amser Llawn (CALI):

Diogelwch Bwyd: 7.4 CALI

Clefydau Trosglwyddadwy 2.5 CALI

Safonau Bwyd 3.5 CALI

5.2 Amcangyfrifon Ariannol

Safonau Bwyd

Mae Swyddogion Safonau Masnach yn cynnal ymyriadau Safonau Bwyd yn rheolaidd ar y cyd â gweithgareddau gorfodi Safonau Masnach eraill. O ganlyniad, nid yw'n bosibl darparu dadansoddiad cywir o gost llawn cyflawni'r swyddogaeth safonau bwyd.

Y gwariant ariannol amcangyfrifedig ar orfodi Safonau Bwyd yw £166,912

Mae'r ffigurau'n cynnwys argostau, lwfansau teithio a chostau samplu.

Cyfanswm y gwariant ariannol amcangyfrifedig ar orfodi cyfraith bwyd ar gyfer 2022/23 yw:

	£
Diogelwch a Hylendid Bwyd	556,225
Safonau Masnach	<u>166,912</u>
CYFANSWM	723,137

5.3 Dyraniad Staffio

Mae'r Mae Timau Bwyd yn cynnwys y swyddogion canlynol:

Diogelwch Bwyd

Teitl y Swydd	Cofrestriad fel Swyddog lechyd yr Amgylchedd	Profiad Diogelwch Bwyd
Arweinydd Tîm Swyddogion lechyd yr Amgylchedd	1993	25
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	1994	28
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	1991	25
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	2000	15
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	2000	22
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	2004	18
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	2005	17
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	2010	12
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	2019	18 mlynedd o brofiad blaenorol fel swyddog samplu
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	-	Newydd gymhwyso
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	-	Newydd gymhwyso
Swyddog lechyd yr Amgylchedd ardal	1995	14

Safonau Bwyd

Teitl y Swydd	Cymhwyso ar gyfer Bwyd	Profiad Safonau Bwyd (Blynnyddoedd)
---------------	------------------------	-------------------------------------

Uwch Swyddog Safonau Masnach	1995	27
Uwch Swyddog Safonau Masnach	1993	29
Swyddog Safonau Masnach	2007	15
Swyddog Safonau Masnach	2007	15
Swyddog Safonau Masnach	2007	15
Swyddog Safonau Masnach	2021	1
Uwch Swyddog Masnachu Teg	1995	27
Uwch Swyddog Masnachu Teg	1995	13
Uwch Swyddog Masnachu Teg	2005	17

5.4 Hyfforddiant

Bydd pob swyddog yn cael hyfforddiant parhaus digonol a pherthnasol er mwyn iddynt gyflawni'r oriau Cyfarwyddwr Diogelu'r Cyhoedd gofynnol fel y nodir yn y Cod Ymarfer Cyfraith Bwyd. Penderfynir ar anghenion hyfforddi trwy Adolygiadau Datblygiad Personol swyddogion blynyddol trwy adolygiadau My Time a My Time Extra.

Mae'r Panel Arbenigwyr Diogelwch Bwyd a'r Grŵp Safonau a Labelu Bwyd yn cynghori'r ASB yn rheolaidd am ofynion hyfforddi swyddogion.

6. ASESAD ANSAWDD

6.1 Systemau Ansawdd

Mae 3 system ansawdd ar waith ar hyn o bryd, sy'n anelu at ddiffinio a rheoli gorfodi bwyd yn y fwrdeistref sirol, un ar gyfer Diogelwch Bwyd a dwy ar gyfer Safonau Bwyd.

Mae'r systemau Ansawdd yn dilyn ISO 9002, ond nid ydynt wedi'u hachredu. Cafodd y systemau eu harchwilio'n allanol gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd ym mis Ionawr 2016.

Mae systemau ansawdd yn cynnwys:

- Polisiâu/gweithdrefnau
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Cyfarfodydd rheoli
- Adolygiad rheoli
- Adolygiadau Datblygiad Personol

Mae gweithdrefnau gweithredol Hylendid a Safonau Bwyd yn cael eu hadolygu'n rheolaidd a'u diweddarau yn ôl yr angen.

Cyhoeddwyd rhifyn newydd o God Ymarfer Cyfraith Bwyd Cymru a disgwylir diwygiadau pellach i ymdrin ag ymadael â'r UE. Bydd hyn yn gofyn am adolygiad o weithdrefnau gweithredol Hylendid a Safonau Bwyd. Bydd ffrydiau gwaith o ganlyniad i Sicrhau Cydymffurfiaeth Busnes hefyd yn sbarduno adolygiadau pellach.

7. ADOLYGIAD

7.1 Adolygiad Cryno

Yn ystod mis Chwefror 2020, cymerwyd penderfyniad gan Uwch Reolwyr i adleoli staff Diogelu'r Cyhoedd i ymateb i bandemig Covid 19. Bryd hynny, cafodd rhaglenni arolygu Hylendid a Safonau Bwyd eu hatal ac ni chwblhawyd rhai elfennau o gyflawni yn erbyn y Cynllun Gorfodi Cyfraith Bwyd ar gyfer 2019/20.

Oherwydd y pandemig parhaus ni chynhyrchwyd Cynlluniau Gorfodi Cyfraith Bwyd ar gyfer 2020/21 a 2021/22.

Nid yw adolygiad yn erbyn cynllun 2019/20 wedi'i gynnal gan ei fod bellach wedi dyddio. Mae'r canlynol yn darparu adolygiad o'r gwaith sydd wedi'i wneud.

Fel yr oedd adnoddau'n caniatáu, roedd y timau Hylendid a Safonau Bwyd yn cyd-fynd â'u blaenoriaethau â Chynllun Adfer yr Asiantaeth Safonau Bwyd ac yn blaenoriaethu busnesau a oedd yn peri'r risg fwyaf i iechyd y cyhoedd ac amddiffyn defnyddwyr. Roedd hyn yn cynnwys gwaith ymatebol megis gorfodi yn achos diffyg cydymffurfio, rheoli digwyddiadau bwyd a pheryglon bwyd ac ymchwilio a rheoli cwynion/ceisiadau am wasanaeth.

Roedd Safonau Masnach hefyd yn gallu ymgymryd â rhai rheolaethau swyddogol, samplu ac addysg ragweithiol barhaus. Gyda chymorth yr Asiantaeth Safonau Bwyd a Safonau Masnach Cymru, ymroddodd Swyddogion Safonau Bwyd eu harbenigedd i ddatblygu,

lansio a hyrwyddo adnodd alergen amlieithog Grŵp Bwyd Gwent Fwyaf mewn 9 iaith. Mae'r adnodd yn addas ar gyfer busnesau bwyd yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Mae'n cael ei lansio ar 21 Medi ac fe'i cynhelir ar wefan y Sefydliad Safonau Masnach Siartredig (CTSI). Mae ar gael am ddim i'w ddefnyddio gan bob awdurdod lleol yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Mae'r adnodd hefyd yn cael ei addasu i'w ddefnyddio yn yr Alban.

Mae Swyddogion Safonau Masnach Caerffili wedi'i hyrwyddo a'i arddangos yn Symposiwm CTSI 2021 a Safbwyntiau ac Arferion Gorsensitifrwydd Bwyd yr ASB - Symposiwm Rhithwir 2022. Dyfarnwyd gwobr Arwr CTSI i'r Swyddog Bwyd Arweiniol ar gyfer Safonau, sef arweinydd y prosiect, am ei gwaith yn cynhyrchu'r adnodd.

Mae Swyddogion Safonau Bwyd wedi bod yn rhagweithiol wrth addysgu a hysbysu Gweithredwyr Busnesau Bwyd a'r rhai sy'n masnachu mewn digwyddiadau yng Nghaerffili am reolau labelu alergenau newydd a'r adnodd alergenau a grybwyllwyd eisoes.

Mae arwyddion cynnar yn dangos bod cydymffurfriad hylendid bwyd wedi gwaethygu, o bosibl oherwydd nad ydynt wedi cael eu harolygu ers dros ddwy flynedd ac mae rhai gweithredwyr busnesau bwyd wedi torri corneli i arbed arian yn ystod cyfnodau o galedi ariannol.

Mae hefyd yn amlwg bod angen cymorth ychwanegol ar fusnesau i gydymffurfio â'r gofynion labelu alergenau newydd. O'r herwydd, mae'n cymryd mwy o amser i gwblhau arolygiadau, llythyrau, adroddiadau, hysbysiadau ac mewn rhai achosion bu'n rhaid cynnal ymchwiliadau ffurfiol. Mae hyn yn atgyfnerthu'r angen am ymgysylltu wyneb yn wyneb â busnesau i gynnal rheolaethau bwyd swyddogol ac yn tanlinellu pwysigrwydd hynny.

	Ebrill	Mai	Mehefin	Gorffennaf	Awst	Medi	Hydref	Tachwedd	Rhagfyr	Ionawr	Chwefror	Mawrth
WFMF – Basged Siopa												
Bwydydd wedi'u Mewnforio												
Samplau Bwyd a Dŵr Safle Cymeradwy												

Basged Siopa – pan nad oes arolygon eraill yn cael eu cynnal

Bwydydd wedi'u Mewnforio - yn ôl yr angen

Dŵr Safle Cymeradwy - 5 a Samplau Bwyd - 25 o samplau bwyd (5 o bob un) Peters, Brookes, Capital Cuisine, Billington Foods, Castle Dairies

Atodiad 2

Safonau Bwyd Prosiectau/Arolygon/Cynllun Samplu 2022 - 2023

Ffynhonnell		Ebrill	Mai	Mehefin	Gorffennaf	Awst	Medi	Hydref	Tach	Rhag	Ionawr	Chwef	Mawrth
Ed	Digwyddiad Hyfforddi Gwanwyn TS Cymru Cyflwyniad Alergenau	X											
Ed	Datblygu GGFG Adnodd Alergenau	X	X	X									
Ed	Cynhadledd CTSI Lansio Alergen GGFG 4 ieithoedd newydd			X									
Ed	Cynhadledd CTSI Arddangosfa GGFG			X									
Ed	Cynhadledd CTSI Sesiwn Theatr GGFG			X									
Ed	Hyfforddiant Gloywi Alergenau Gweithiwr Asiantaeth CBSC				X								
Intel	Ymgyrch Opson I'w gadarnhau						X	X					
Intel	Samplau alergenau		X	X			X	X					
Intel	Samplau Hawliadau Figan					X							
Intel	Samplau Awdurdod Cartref	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Intel / Gwyliadwriaeth	Samplau Cwynion/Mentrau	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Intel / Gwyliadwriaeth	Samplau Arlwy/Caffael CBSC										X		